

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

(підпис)

“_24_” червня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

(назва навчальної дисципліни)

циклу професійної вибіркової підготовки
за першим (бакалавр) рівнем вищої освіти
галузь знань 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою «Аудит пожежної та техногенної безпеки»
Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах на:

2019-2020 навчальний рік

Протокол від «21» 06 2019 року № 11

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія забезпечення професійної діяльності» застосовуються для визначення сутності і значення психологічного забезпечення діяльності в повсякденних та екстремальних умовах, впливу соціально-політичних, економічних, природних, правових, технічних, технологічних та інших чинників на морально-психологічний стан рятувальників, закономірностей, протиріч, принципів, суб'єкту та об'єкту психологічного забезпечення.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння знаннями аналізу психологічних особливостей професійної діяльності і підготовки фахівців, підтримки, збереження та відновлення функціональних станів, працездатності, психічного, фізичного та професійного здоров'я спеціалістів тобто комплексного психологічного забезпечення діяльності в звичайних, особливих та екстремальних умовах, формує системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації з використанням новітніх психологічних технологій у розв'язанні поставлених завдань.

Відмінною особливістю даної дисципліни є те, що вона надає можливість на основі знань психологічного забезпечення діяльності в звичайних, особливих та екстремальних умовах підвищувати її ефективність, здійснювати цілеспрямований відбір спеціалістів, оцінку і прогнозування адаптації персоналу до виконання професійних завдань, проводити психологічний аналіз поведінки фахівців, сприяє індивідуальній і груповій надійності, безпеці діяльності, збереженню і відновленню психічного здоров'я фахівців.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Кучеренко Сергій Михайлович, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	smksmk5858@gmail.com
Наукові інтереси*	- науковий аналіз поведінки особистості, груп, організацій; - психологічні особливості організації роботи персоналу в повсякденних, особливих та екстремальних умовах; - психологічний аналіз професійної діяльності.
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи з організації професійної діяльності персоналу, груп, організацій; - навички психологічного аналізу професійної діяльності.

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Постреквізити: психологічний спецпрактикум з екстремальної та кризової психології

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета: : формування у здобувачів вищої освіти системи психологічних знань щодо

психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців, вивчення закономірностей взаємодії особистості з професією, визначення змістовної характеристики етапів психологічного забезпечення, для забезпечення ефективності виконання професійних функцій спеціалістами та збереження їх психічного здоров'я.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння бакалавром знань про психологічні особливості організації психологічного забезпечення професійної діяльності в повсякденних та екстремальних умовах;

- набуття умінь і навичок здійснення аналізу психологічних особливостей професійної діяльності в повсякденних та екстремальних умовах, проведення професійно-психологічного відбору персоналу, психологічного супроводу професійної діяльності, підготовки, адаптації, консультування керівників з питань проведення атестації та оцінки персоналу;

- формування у бакалаврів професійно важливих якостей, необхідних для ефективного виконання майбутньої професійної діяльності в екстремальних умовах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- мети та основних завдань роботи фахівця в галузі психологічного забезпечення професійної діяльності в повсякденних та екстремальних умовах;

- концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;

- критичного осмислення основних теорій, принципів, методів, понять у навчанні та професійної діяльності

- основні психологічні підходи, на яких ґрунтується вивчення навчальної дисципліни;

- особливості змісту психологічного забезпечення професійної діяльності, кожного з етапів психологічного супроводу професійної діяльності;

- психологічні основи профвідбору персоналу;

- особливості роботи з психологічного забезпечення професійної підготовки, адаптації, діяльності в повсякденних та екстремальних умовах;

- особливості роботи з керівним складом;

- професійні аспекти безпеки життя та психології здоров'я фахівців, котрі здійснюють діяльність в екстремальних умовах;

уміння:

- проводити аналіз професійної діяльності фахівців;

- застосовувати набуті знання у практичній роботі;

- володіти методами прикладної психодіагностики;

- визначати сутність психологічних явищ в процесі професійної діяльності;

- здійснювати психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців, які працюють в повсякденних та екстремальних умовах;

- розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та або навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів;

- організовувати психологічне забезпечення діяльності фахівців з метою створення безпечних умов праці;

комунікація:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;

- здатність ефективно формувати комунікативну стратегію;
автономія та відповідальність:
- управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
- відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність приймати обгрунтовані рішення;
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- здатність до адаптації та дії у новій ситуації;
- здатність до професійної мобільності.

Результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- обгрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- аналізувати психологічні особливості дій працівників в різноманітних ситуаціях професійної діяльності; регулювати власну поведінку в різноманітних ситуаціях в професійній діяльності;
- визначати зміст психологічного забезпечення трудової діяльності; психологічні характеристики різних видів професійної діяльності; описувати етапи та особливості професійного розвитку суб'єкта праці.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	3-й	3-й
Семестр	6-й	6-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3,5	3,5
Загальна кількість годин	105 год.	105 год.
Лекції	20 год.	12 год.
Практичні, семінарські	24 год.	2 год.
Лабораторні	0 год.	0 год.
Самостійна робота	61 год.	91 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен	екзамен

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тема та її зміст	Вид навчальних занять
6-й семестр (21 тиждень)	
<p>Тема 1.1 Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності</p> <p style="text-align: center;">Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, предмет, завдання психологічного забезпечення професійної діяльності 2. Функції психологічного забезпечення професійної діяльності рятувальників ДСНС України. 3. Принципи та етапи психологічного забезпечення професійної діяльності 	<p>Лек. – 0,5 год. Сем. – 0,5 год. СР – 10 год.</p>
<p>Тема 1.2. Сутність та зміст психологічного забезпечення професійної діяльності</p> <p style="text-align: center;">Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рівні психологічного забезпечення професійної діяльності 2. Завдання та закономірності психологічного забезпечення діяльності фахівців 3. Зміст та вимоги психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців 	<p>Лек. – 2 год. Сем. – 0,5 год. СР – 10,5 год.</p>
<p>Тема 1.3 Психологічне забезпечення діяльності в екстремальних ситуаціях</p> <p style="text-align: center;">Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне забезпечення діяльності в екстремальних ситуація 2. Проблема професійного психологічного відбору фахівців екстремального профілю 3. Психологічне забезпечення професійної адаптації в екстремальних ситуаціях 4. Психологічна підготовка до діяльності в екстремальних ситуаціях 5. Психологічна допомога співробітникам в екстремальних умовах діяльності 	<p>Лек. – 4 год. Сем. – 1 год. СР – 20 год.</p>
<p>Тема 1.4 Професійно-психологічний відбір фахівців до діяльності в особливих та екстремальних умовах</p> <p style="text-align: center;">Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та завдання професійно-психологічного відбору 2. Методи соціально-психологічного вивчення та психологічного обстеження 3. Порядок організації та проведення співбесіди з кандидатами при прийомі на службу або навчання. 	<p>Лек. – 1,5 год. СР – 15,5 год..</p>
<p>Тема 1.5 Психологічне забезпечення підготовки працівників до професійної діяльності в особливих та екстремальних умовах</p> <p style="text-align: center;">Питання теми</p>	<p>Лек. – 1,5 год. СР – 12,5 год.</p>

<p>1. Проблема психологічної підготовки в професійній діяльності працівників до професійної діяльності в особливих та екстремальних умовах.</p> <p>2. Методи моделювання психологічних чинників.</p> <p>3. Основні напрями психологічної підготовки. Формування у фахівців мотиваційних основ професійної діяльності.</p> <p>4. Організація і керівництво психологічною підготовкою.</p> <p>5. Методика проведення психологічної підготовки на заняттях.</p>	
<p>Тема 1.6 Прогнозування успішності професійної діяльності</p> <p>Питання теми</p> <p>1. Поняття і критерії професійної успішності.</p> <p>2. Особливості становлення взаємозв'язку фахівця і професійною діяльністю.</p> <p>3. Діагностика здібностей і прогнозування успішності діяльності</p> <p>4. Етапи розробки системи прогнозування успішності діяльності.</p>	Лек. –1,5 год. СР – 10,5 год
<p>Тема 1.7 Особливості психологічного забезпечення виконання фахівцями професійних завдань</p> <p>Питання теми</p> <p>1. Сутність і зміст психологічної роботи із забезпечення виконання професійних завдань в екстремальних умовах</p> <p>2. Психологічний аналіз професійного завдання та методика його проведення</p> <p>3. Професійне завдання, психологічні особливості його виконання та вимоги, що висуваються до психіки фахівців.</p> <p>4. Вивчення і складання характеристики психологічних труднощів фахівців у ході підготовки та виконання професійного завдання.</p>	Лек. – 1 год. СР – 12 год
	105 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

1. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. - 400 с
2. Корольчук М.С. Актуальні проблеми психофізіології військової діяльності: Навчальний посібник. - К.: КВГІ, 1996. - 164 с.
3. Корольчук М.С. Практикум з психофізіології військової діяльності. - К.: КВГІ, 1997. - 140 с
4. Корольчук М.С. Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності // Вісник Київського міжнародного університету. Серія: Педагогічні науки, Психологічні науки. -2002. - № 1.
5. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Ніка-Центр, 2006- 580 с.
6. Корольчук М.С, Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005. - 320 с
7. Основи психологічного забезпечення діяльності МНС: Підручник /За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Харків: Вид-во УЦЗУ, 2009. - 217 с

Інформаційні ресурси

1. <http://psychology-naes-ua.institute>

2. <http://www.nbuiv.gov.ua>

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
6-й семестр				
I. Поточний контроль				
Модуль № 2	Лекції	6	0	0
	Семінарські заняття*	1	10	10
	Контрольна робота*	1	30	30
Разом за поточний контроль				40
II. Індивідуальна самостійна робота				10
III. Екзамен				50
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

«15-10 бали» - якщо здобувач повно і всебічно висвітлив тему, вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання за темою заняття і може її довести. Логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

«9-4 бали» - за умов, зазначених вище, але є певні недоліки при висвітленні матеріалу, припускається неточних тверджень, не підкріплених нормативними чи іншими доказами;

«3-1 бали» - якщо здобувач висвітлив тему в загальних рисах, розуміє її суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

«0 балів» - якщо здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатної до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Самостійна робота – це форма організації індивідуального вивчення здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в аудиторний та поза аудиторний час.

Мета самостійної роботи здобувача вищої освіти – сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості здобувача вищої освіти, суть якої полягає в уміннях систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги та контролю викладача.

Завданнями самостійної роботи здобувача вищої освіти можуть бути засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування при вирішенні практичних завдань та виконання творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета. Для реалізації самостійної роботи в процесі вивчення навчального предмета здобувач вищої освіти виконують комплекс завдань різних типів відповідних рівнів складності. Одним із таких завдань є виконання контрольних робіт з окремих дисциплін.

Виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу. Контрольну роботу здобувач вищої освіти заочної форми навчання виконує згідно з навчальним планом. Метою написання контрольних робіт є закріплення знань з відповідного навчального курсу, що передбачає оволодіння здобувачами вищої освіти заочної форми навчання методами наукового аналізу, самостійного вивчення теоретичного матеріалу курсу.

Завдання по контрольній роботі повинні допомогти здобувачу вищої освіти в оволодінні термінологією, основними положенням навчальної дисципліни, надати навички у рішенні типових прикладів, задач, ситуацій.

Здобувач вищої освіти одержує завдання під час настановної сесії. Якщо він пропустив сесію з поважних причин, то особисто звертається за завданнями на кафедру згідно до графіку навчального процесу. Кафедра повинна повідомити здобувача вищої освіти про прізвище викладача дисципліни, його контактні дані для отримання необхідних консультацій.

Повний термін перевірки роботи від надходження в університет до видачі результатів студентам – 10 днів. Тривалість рецензування викладачем – 7 днів. Завдання контрольної роботи – перевірити рівень знань з конкретної теми або проблеми. У процесі підготовки контрольної роботи здобувачі вищої освіти набувають навичок роботи з монографіями, науковими статтями, нормативними і статистичними матеріалами. Вони також вивчають основні вимоги щодо оформлення наукових робіт. Контрольну роботу з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти виконують відповідно до затвердженої тематики. Перед виконанням контрольної роботи здобувач вищої освіти має детально вивчити лекційний матеріал з курсу, підібрати відповідну навчальну, методичну та спеціальну літературу за рекомендованим списком (а також самостійно підбраною).

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Першим етапом написання роботи є складання бібліографії з обраної наукової теми. У роботах подібного рівня не рекомендується обмежуватися лише навчальною літературою (підручниками, посібниками або методичними розробками), а обов'язково слід ознайомитися з кількома спеціальними науковими або науково-популярними дослідженнями, що підвищить якісний рівень роботи, її наукову цінність.

Наступним підготовчим етапом є глибоке вивчення наукових джерел - знаходження найбільш яскравих документальних підтверджень тим фактам, що викладаються в контрольній роботі, ретельний аналіз та оцінка відповідних документів.

На наступному етапі здійснюється систематизація й узагальнення фактичного матеріалу – накопичення необхідного обсягу інформації відповідно до теми і структури роботи, відбір найбільш переконливих і вагомих даних, розташування їх у певній хронологічній і тематичній послідовності.

Вся підготовча робота завершується аргументованим та логічним викладенням особистих думок у письмовій формі. Головною умовою досягнення логічності під час написання контрольної роботи є чітке розуміння здобувачем вищої освіти мети, головних напрямків і кінцевого результату своєї роботи. Питання контрольної роботи повинні бути викладені переконливо, обов'язково потрібно використовувати різноманітні види аргументів та доводів: порівняння, зіставлення, посилення на джерела тощо.

ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Основні вимоги до роботи

При виконанні та оформленні контрольної роботи треба враховувати загальні вимоги, які пред'являються до роботи:

- здобувач вищої освіти повинен дотримуватися заданих питань, не відступаючи від них і не змінюючи їх;
- заборонено змінювати питання самостійно без звернення до викладача;
- при оформленні роботи потрібно враховувати відповідні норми;
- контрольна виконується на підставі не менше семи джерел, обраних автором;
- робота повинна бути авторською, в ній можуть міститися власні висновки;
- контрольна робота може бути написана від руки або за допомогою технічних засобів;
- обсяг контрольної роботи – 18-20 сторінок учнівського зошиту або 12 – 15 аркушів формату А4, не враховуючи титульного аркушу, плану роботи та переліку літератури.

Оформлена контрольна робота здається в деканат для реєстрації та подальшої передачі на кафедру для рецензування викладачем завчасно, до початку сесії, протягом якої здобувачі вищої освіти будуть складати залік чи іспит з дисципліни.

При виконанні контрольної роботи необхідно дотримуватись наступних вимог:

- ✓ контрольна робота яка виконана за допомогою технічних засобів повинна мати текст комп'ютерного набору формату А-4, включаючи рисунки, таблиці та графіки;
- ✓ текст оформлюється в редакторі Microsoft Word;
- ✓ шрифт Times New Roman, кегль 14, 1,5 інтервал;
- ✓ поля зліва 3,0 см., праворуч 1,5 см., зверху і знизу -2,0 см.;
- ✓ текст вирівнюється по ширині;
- ✓ контрольна завжди нумерується з першого листа, але на титульному аркуші номер не ставлять;
- ✓ номер сторінки в роботі завжди виставляється в верхньому правому куті;

- ✓ питання роботи оформляються прописними буквами жирним шрифтом, в кінці крапка не передбачена;
- ✓ робота роздруковується на принтері на аркушах формату А4;
- ✓ текст повинен розташовуватися тільки на одній стороні аркуша;
- ✓ контрольна робота яка пишеться від руки повинна бути охайно оформленою, розбірливо написана без скорочення слів (крім загально відомих скорочень);
- ✓ в кінці контрольної роботи наводиться список використаної літератури згідно встановлених вимог;
- ✓ контрольна робота має бути підписана здобувачем вищої освіти із зазначенням дати її виконання;

У контрольній роботі можуть бути ілюстрації, формули і різні таблиці оформлення яких повинно відповідати державним стандартам. Зокрема, ілюстрації, таблиці повинні бути розташовані або відразу після згадки про них (тобто в самому тексті), або на окремій сторінці, наступній за тією, де це згадка є.

Джерела в списку літератури розташовуються одним з двох способів: в міру того, як посилення на роботи з'являються в тексті; в алфавітному порядку.

Робота має наступну структуру:

- Титульний лист;
- Зміст
- Основний текст контрольної;
- Заключна частина роботи;
- Список використаної літератури та джерел;
- Додатки.

ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота є одним із видів обов'язкових навчальних робіт, за результатами виконання яких здобувач вищої освіти отримує допуск до семестрового контролю.

Контрольні роботи повинні надаватися здобувачами вищої освіти для реєстрації в деканат та на рецензування викладачами кафедри в установлені графіком навчального процесу строки не менш ніж за **20 – 25 днів до початку сесії**;

Як виняток, допускається прийняття до перевірки робіт перед початком сесії за дозволом деканату з врахуванням поважних причин, підтверджених документально.

Роботи, які виконані здобувачами вищої освіти відповідно до необхідних вимог, захищені здобувачем вищої освіти, оцінюються позитивно як «зараховані», на підставі чого здійснюється допуск до підсумкового контролю. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів вищої освіти (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

«30-20 балів» - якщо в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті повно і всебічно, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена. При захисті роботи здобувач вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання і може її довести, логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

«19-10 балів» - за умов, зазначених вище, але мають місце певні недоліки при висвітленні матеріалу: є 2-3 незначні помилки, припускаються неточні твердження, не

підкріплені нормативними чи іншими доказами, при цьому матеріал викладено логічно, в списку джерел достатня кількість позицій, немає грубих помилок в оформленні;

«9-1 бали» - якщо одне з питань розкрито не повністю, присутні логічні і фактичні помилки, в списку літератури багато застарілих джерел, допущені істотні помилки в оформленні. При захисті роботи погано простежується зв'язок між відповіддю і матеріалом роботи, здобувач висвітлює питання в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

«0 балів» - якщо в роботі неправильні, неточні і неконкретні відповіді на поставлені питання, несамотійний характер виконання контрольної роботи, відсутність необхідних пояснень та відповідей, фактичні помилки, допущені при відповіді на питання, неправильне, недбале оформлення роботи, не вистачає структурних елементів, в списку літератури недостатньо джерел, робота оформлена не по вимогам, наявність значної кількості граматичних помилок. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Контрольна робота не по заданому варіанту, повертається здобувачу вищої освіти без перевірки із зазначенням причини.

При неповному та неправильному виконанні контрольної роботи і порушенні інших вимог контрольна робота не зраховується;

Результати контрольної роботи враховуються при виставленні підсумкової оцінки. Якщо здобувач вищої освіти не складає екзамен (залік), контрольна робота залишається у нього для участі у повторній здачі.

Контрольні роботи, які визнані викладачем незадовільними, повертаються студенту для повторного виконання. У такому разі викладач обґрунтовує невідповідність роботи критеріям оцінювання та надає термін для її доопрацювання, але не пізніше, ніж за тиждень до початку сесії.

При повторному незадовільному виконанні контрольної роботи здобувач вищої освіти не допускається до складання сесійного контролю.

Контроль з питань перевірки та своєчасного надання здобувачами вищої освіти контрольних робіт до деканату, консультацій здобувачів вищої освіти у міжсесійний період здійснюють начальник факультету та начальник кафедри.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самотійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самотійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
- 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
- 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Актуальні проблеми соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності
2. Психологічний супровід професійної підготовки
3. Адаптація та її значення в системі соціально-психологічного забезпечення діяльності
4. Атестація персоналу як компонент соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності
5. Психологічне забезпечення сімейного консультування
6. Психологічне забезпечення переговорного процесу
7. Особливості психологічного забезпечення діяльності в екстремальних умовах
8. Соціально-психологічне забезпечення надійної та безпечної діяльності спеціалістів
9. Шляхи та засоби збереження, підтримки і відновлення працездатності спеціалістів в екстремальних умовах
10. Тренінги саморегуляції в екстремальних умовах
11. Методологічні основи профвідбору і психологічного аналізу діяльності.
12. Зміст заходів профвідбору, технології профвідбору.
13. Загальна характеристика і зміст основних принципів профвідбору.
14. Нормативно-правове забезпечення і етичні норми профвідбору.
15. Концепція професійних здібностей.
16. Професійно важливі якості, способи їх обґрунтування.
17. Основи професіографічного вивчення діяльності в цілях профвідбору.
18. Вимоги до методів профвідбору і їх загальна характеристика.
19. Основні методи професійного психологічного відбору і особливості їх практичного використання.
20. Класифікація і загальна характеристика основних методів професійного психологічного відбору фахівців.
18. Методи соціально-психологічного вивчення персоналу.
19. Характеристика основних методів психологічного і психофізіологічного обстеження.
21. Особливості їх застосування при профвідборі.
22. Проектні і об'єктивні (фізіологічні) тести в профвідборі.
23. Автоматизовані психодіагностичні системи профвідбору, їх недоліки, переваги і сучасні напрями розвитку.
24. Інтегральні критерії профвідбору, технології їх розробки і практичного використання.
25. Механізми й концепції адаптації.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 50 балів):

50-38 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

38-26 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

25-12 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

11-7 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

6-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Проблема психологічного забезпечення професійної діяльності його об'єкт, предмет та мета.
2. Завдання психологічного забезпечення професійної діяльності
3. Функції психологічного забезпечення професійної діяльності рятувальників ДСНС України.
4. Принципи та етапи психологічного забезпечення професійної діяльності
5. Загальні завдання психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців
6. Система психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців України
7. Рівні психологічного забезпечення професійної діяльності
8. Зміст та вимоги психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців
9. Приватні завдання психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців
10. Закономірності психологічного забезпечення професійної діяльності фахівців
11. Психологічне забезпечення діяльності в екстремальних ситуація
12. Проблема професійного психологічного відбору фахівців екстремального профілю
13. Психологічне забезпечення професійної адаптації в екстремальних ситуаціях
14. Труднощі в адаптації, пов'язані з умовами і специфічними особливостями професійної діяльності.
15. Труднощі в адаптації, пов'язані з матеріально-економічними умовами.
16. Труднощі в установленні стосунків із керівництвом.
17. Рекомендації молодим працівникам щодо процесу їх адаптації до умов професійної діяльності.
18. Поняття психологічного забезпечення діяльності в екстремальних ситуація.
19. Психологічна підготовка до діяльності в екстремальних ситуаціях
20. Психологічна готовність до дій в екстремальних умовах
21. Психологічна допомога співробітникам в екстремальних умовах діяльності
22. Поняття та завдання професійно-психологічного відбору
23. Методи соціально-психологічного вивчення та психологічного обстеження
24. Порядок організації та проведення співбесіди з кандидатами при прийомі на службу або навчання.
25. Проблема психологічної підготовки в професійній діяльності працівників до професійної діяльності в особливих та екстремальних умовах.

26. Найважливіші завдання психологічної підготовки рятувальників до виконання службових обов'язків.
27. Мотиваційний, емоційно-вольовий, пізнавальний, комунікативний та операціональний (моторний) компоненти психологічної готовності.
28. Методи моделювання психологічних чинників.
29. Основні напрями психологічної підготовки. Формування у фахівців мотиваційних основ професійної діяльності.
30. Основні правила організації процесу психологічної підготовки.
31. Організація і керівництво психологічною підготовкою.
32. Методика проведення психологічної підготовки на заняттях.
33. Поняття і критерії професійної успішності.
34. Особливості становлення взаємозв'язку фахівця і професійною діяльністю.
35. Діагностика здібностей фахівців
36. Прогнозування успішності діяльності спеціалістів
37. Етапи розробки системи прогнозування успішності діяльності.
38. Сутність і зміст психологічної роботи із забезпечення виконання професійних завдань в екстремальних умовах
39. Загальні завдання психологічної роботи.
40. Основні форми психологічної роботи.
41. Психологічний аналіз професійного завдання та методика його проведення
42. Загальні положення психологічного аналізу професійної діяльності.
43. Професійне завдання, психологічні особливості його виконання та вимоги, що висуваються до психіки фахівців.
44. Вивчення і складання характеристики психологічних труднощів фахівців у ході підготовки та виконання професійного завдання.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість

накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:
доцент кафедри
психології діяльності в особливих умовах

Сергій Кучеренко